

Ettevõtjal keeruline seis: ehituseriala pole popp

04. august 2015

Ehituseriala õppimine on muutumas üha ebapopulaarsemaks, päädides sellega, et mõne aasta pärast pole ettevõtjatel võtta haritud ja häid noori töötajaid.

Ehituse eriala ebapopulaarsust illustreerivad kandideerimist ja õppima asumist kinnitav info, mille järgi oli 31. juuli seisuga Tallinna Tehnikaülikooli tööstus- ja tsiviilehituse bakalaureuseõppes täitmata 29 kohta ning hoonete ja rajatiste magistriõppes 3 kohta.

"Lõplikud tulemused saame teada siis, kui tudengikandidaadid on õppima asumist kinnitanud. Elu näitab, et päriselt õppima asub vaid 30-40% avalduse esitanutest," ütles tehnikaülikooli kütte- ja ventilatsiooni õppetooli professor Hendrik Voll.

„Olukord, kus ehituses pole piisavalt töökäsi, pole uus ning teedevaldkonnas pole kvalifitseeritud tööjõudu ülearu olnud ei nüüd ega ka varem,“ rääkis Lemminkäinen Eesti ASI juhatuse esimees Sven Pertens. Tema sõnul tegelevad probleemiga ennekõike ettevõtjad, kellele inseneriharidusega töötajad on tegevuse jätkamiseks eluliselt vajalikud. „Teedevaldkonna ettevõtjad palkavad muu hulgas tööle üldehitus- või muu ala inseneriharidusega inimesi ning kujundavad neist töö käigus teedespetsialiste,“ selgitas Pertens. Ta möönis, et pikemas perspektiivis see probleemi ei lahenda, kuna ka näiteks üldehitajaid kimbutab kvalifitseeritud tööjõu nappus.

Vaja riiklikke muudatusi

Pertensi hinnangul saab inseneride puuduse probleem alguse juba põhikoolis, kus reaalinete tase on varieeruv, kohati ka madal. „Noor, kes tunneb ennast matemaatikas ja füüsikas ebakindlalt, ei vali suure tõenäosusega ülikooli astudes tehnilist eriala. Koolis tuleks seega tõsta reaalinete õpetamise taset ja nende osakaalu õppekavades,“ nägi ta lahendust.

Tallinna Tehnikaülikoolis septembrist sillaehituse professorina alustav dotsent Juhan Idnurm lausus samuti, et noored kardavad matemaatikat, füüsikat ja teisi tehnilisi aineid. „Tegelikult ei ole neis midagi keerulist, aga on lihtsam minna õppima aineid, kus ei ole matemaatikat ja füüsikat. See on suur probleem,“ rääkis ta.

Tema sõnul on ka väljalangevus samade ainete matemaatika, füüsika, mehaanika tõttu on suur. Idnurm selgitas, et kõikide jaoks ei ole need ained sobilikud, aga ka need, kellele need sobivad, eelistavad tihti heade õppetulemuste ja suurema erialavaliku tõttu mujale minna. „Pehmed erialad rõõvivad ära päris väärtusliku osa häid insenere,“ lisas Idnurm.

Insenerile on tööd alati

Idnurme sõnul oleks vaja noortele ehitusest kui erialast ja hilisemast töökohast rohkem rääkida. „Insener on vähe ja tööd on siia maani kõigile jätkunud,“ julgustas ta neid, kellel selle ala kaalumise mõttes. „Ja see töö ei ole sugugi vähetasustatud,“ lisas ta.

Alati võib tööle asuda nii era- kui riigisektorisse. Usinamad lõpetajad on Idnurme sõnul oma firmad loonud ja konkureerivad vanade tegijatega nii silla- kui tööstus-tsiiviilehituses. „Tuleb olla julge ja vaadata tulevikku. Pole mõtet omandada ükskõik millist tüüpi kõrgharidust. Enne ülikooli minekut tuleks paika panna oma eluplaan,“ lausus ta.

Pertens näeb lahendust insenerihariduse populariseerimises riiklikul tasandil koos riikliku kõrgharidustellimusega. „Eesti majanduse ja tööturu praeguste ja tulevikuvajaduste seisukohalt on meil kõrghariduses liiga suur humanitaaralade ja niinimetatud pehmete erialade osakaal. Tasuta kõrgharidusõppe struktuurne jaotus tuleks riiklikul tasandil üle vaadata, kaasates tööandjate ühendusi, erialaliite ning eksperte,“ pakkus ta välja.

Suurte muudatuste esilekutsumiseks on tema sõnul tarvis põhimõttelisi otsuseid riiklikul tasandil. „Tööealine elanikkond väheneb, jätkub inimeste väljaränne Eestist ja kõrgharidus ei vasta suures plaanis tööturu vajadustele,“ loetles Pertens ning rõhutas, et ainult ettevõtete ja haridusasutuste koostööga seda olukorda ei muuda.

Motiveerida ja tasustada

Kui põhjalikud riiklikud muudatused võtavad aega ning nende mõju avaldub veelgi aeglasemalt, on hea viis tudengeid motiveerida stipendiumi kaudu.

Nordeconi teedeehituse direktor Ain Pähkel rääkis, et just seesugust motivatsioonipaketti pakkus kunagi Nordecon. Kuigi stipendiumiprogramm jääb juba ajaloohämarusse (lõppes 2009), on see siiski väärt märkimist.

Nimelt sõlmis Nordecon toona tudengitega lepingu, mille alusel maksab ettevõtte koolis käimise ajal iga kuu stipendiumit ning suvel saavad tudengid objektil töötada ja raha teenida. Pärast kooli lõpetamist on tudeng kohustatud mõnda aega ettevõttes töötama. Pähkel lausus, et toona jäi stipendium praeguses vääringus umbes 200 euro kanti.

Ühelt poolt pakub selline variant tudengile kindlust tuleviku suhtes, kuna teda ootab töökoht, samas on noor peale kooli lõpetamist kohustatud end siduma konkreetse ettevõttega. Nordecon plaanib Pähkli sõnul motivatsioonipaketi tulevikus taas tööle panna, arvestades, et lähiaastatel läheb ehituses ka kiiremaks.

Ettevõtete ja koolide koostöö

Pertensi sõnul teevad kõrgkoolid ettevõtete jaoks vajalikke uuringuid, kaasates neisse vastava eriala üliõpilasi. Ettevõtted pakuvad üliõpilastele suveks omakorda praktikakohti, mille kaudu saab üliõpilane pildi reaalses tööelus toimuvast.

Praktika olulisust rõhutas ka Pähkel – praktika annab ettevõttele aimu, missugune praktikant on rohkem, missugune vähem asjalik. Ühtlasi saab praktika käigus tulevase töötaja nõ oma käe järgi välja kasvatada. Ettevõtte seisukohalt on tema sõnul oluline, et tööle saabuks juba valmis spetsialist, kelle koolitamine ressursse ei nõua.

Pertensi tõi näiteid teistestki koostöövormidest. Kui ettevõtjad käivad koolides loenguid pidamas, tutvustavad nad nii oma ettevõtet ja ka laiemalt valdkonnas toimuvat. Nii osalevad nad ka ekspertidena koolide õppekavade kujundamisel, samas kuuluvad erialaorganisatsioonide esindajad õppenõukogudesse. Ühiselt korraldatakse eriala problemaatikat käsitlevaid konverentse. Ilmekaks näiteks ettevõtjate ja koolide koostööst on Asfaldiliidu juures tegutsev Teedeklaster.

MIS ON MIS

Ehituserialade ebapopulaarsust näitavad numbrid SAISis:

- Tallinna Tehnikaülikooli (TTÜ) tööstus ja tsiviilehituse bakalaureuseõppe sisseastumistulemused 85 õppekohale kandideeris 115 kandidaati. 31. juuli seisuga oli oma õppima asumist kinnitanud 56 noort.

- TTÜ arhitektuuri bakalaureuseõppesse esitati 41 avaldust ning vastu võeti 20 kandidaati.

Hoonete ja rajatiste magistriõppesse oli maksimaalselt 45 õppekohta. Kandidatuuri esitas 45 inimest, kellest vastu võeti 42.

Uuring

Uuring paneb muretsema

- Tartu Ülikooli sotsiaalteaduslike rakendusuringute keskus (RAKE) valmis hiljuti uuring, mis kaardistas Eesti teedevaldkonna tööjõu hetkeolukorra ning andis hinnangu tulevikuvajadusele.

- Raportis seisab, et tööjõu prognoosimisel on ettevõtted siiski ettevaatlikud, kuna teedevaldkond sõltub suuresti sellest, kui palju projekte parasjagu käsil on.

- Pikemas perspektiivis prognoositakse suurimat tööjõupuudust projekteerimise, planeerimise ja juhtimise ametialadel ning liikurmasinate, ehitusmasinate ja eriotstarbeliste masinate juhtimises.

- "Lisaks kooliealiste noorte arvu üldisele vähenemisele, võib üheks põhjuseks pidada ka valdkonna vähest atraktiivsust ja ebapiisavat teavitustööd," ütles uuringu projektijuht, TÜ RAKE analüütik Tarmo Puolokainen.

- Uuringust selgus, et suuri vajakajäämisi teede ehituse õpetamise kvaliteedis pole. Küll peeti õppe vormi kohati liiga loengukeskseks, sest tegu on praktiliste erialadega. Riiklikul tasandil on seni tema hinnangul peamiselt piirdunud tõdemusega, et probleem ehk inseneride defitsiit on olemas, kuid konkreetsete meetmeteni ei ole jõutud.

Vähesed oskused

Oskused, mida ehituserialade tudengitel napib:

- vene keele oskus;
- dokumentatsiooni lugemise ja kirjutamise oskus;
- finantsnäitajate ja juhtimise teadmised;
- eelarvestamise teadmised;
- juhtimisoskused.

Allikas: teedevaldkonna tööjõu kompetentsiuuring

Pille Ivask, Äripäeva kaasautor

pille.ivask@aripaev.ee

Artikkel avaldatud Äripäevas 04.08.2015

<http://www.aripaev.ee/uudised/2015/08/04/ettevotjal-keeruline-seis-ehituseriala-vahemenukas>